

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19992>

Özet

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i (DB?Ö), bireylerin (genellikle e?itimciler, ebeveynler veya ilgili profesyoneller) disleksi hakk?ndaki mevcut bilgi düzeylerini ve bu spesifik ö?renme güçlü?üne yönelik sahip olduklar? inançlar?, tutumlar? ve yanl?? kan?lar? sistematik olarak ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Ölçek, disleksiye dair bilimsel temelli gerçeklerle, toplumsal veya kültürel kaynaklı yanl?? inançlar? ay?rt etmeyi hedefler. DB?Ö'nün geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu kan?tlamak üzere Sümer-Dodur ve Alt?nda?-Kuma? (2021) taraf?ndan gerçekleştirilmiştir.

Bu ölçek, e?itim stratejilerinin planlanmas?nda, fark?ndalık programlar?nın etkinli?inin de?erlendirilmesinde ve disleksiye yönelik toplumsal alg?nın iyile?tirilmesinde önemli bir de?erlendirme aracı olarak kullan?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Disleksi, Bilgi, ?nanç, Ölçek, Psikometri, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Halime Miray SÜMER-DODUR, Öznur Alt?nda?-Kuma?.

Amaç

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i'nin temel amacı, hedef popülasyonun disleksiye ili?kin sahip oldu?u bilgi ve inanç seviyelerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? ise, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde test etmek ve ölçe?i Türkiye'deki ara?tırmacılar?n ve uzmanlar?n kullan?mına sunmaktır. Bu sayede, disleksiye dair yanl?? inançlar?n yaygınlı?? tespit edilebilir ve buna yönelik **e?itimsel müdahaleler** geliştirilebilir.

Ölçek, özellikle ö?retmenlerin ve özel e?itim uzmanlar?nın **disleksi** hakk?ndaki bilgi eksiklerini veya yanl?? tutumlar?n? belirleyerek, mesleki geli?im ihtiyaçlar?nın saptanmas?na katkı sağlay? amaçlamaktadır. Ölçek sonuçlar?, disleksi tan?s? alm?? bireylere yönelik daha etkili ve destekleyici e?itim ortamlar?nın olu?turulmas? için temel veri sağlar.

Yap?

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i, genellikle iki temel yapıyı ölçmek üzere tasarlanm??tır: **Disleksiye Dair Bilgi** ve **Disleksiye Dair ?nançlar/Tutumlar**. Bilgi boyutu, disleksinin nörobiyolojik kökenleri, semptomlar? ve bilimsel olarak kan?tlanm?? müdahale yöntemleri gibi

olgusal bilgileri kapsar. Bu boyut, kat?l?mc?n?n akademik ve profesyonel bilgi birikimini de?erlendirir.

?nanç/Tutum boyutu ise, disleksinin tembellikten, motivasyon eksikli?inden ya da kötü ebeveynlikten kaynakland??? gibi popüler ancak bilimsel olmayan varsay?mlar? veya **önyarg?lar?** ölçer. Bu iki boyutun ölçülmesi, sadece neyin bilindi?ini de?il, aynı zamanda disleksiye nas?l yakla???ld???n? da anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, Sümer-Dodur ve Alt?nda?-Kuma? (2021) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çal??mas? kapsamında raporlanm??t?r. Geçerlik analizlerinde genellikle **yap? geçerli?i** ön planda tutulmu?tur. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen psikolojik yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini gösterir.

Yap? geçerli?i kapsamında, Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri (DFA) kullan?larak ölçek maddelerinin orijinal ölçekteki faktör yap?s?n? koruyup korumad??? incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i için ise, ölçek maddelerinin ilgili literatürü ve yap?y? temsil etme derecesini de?erlendirmek üzere alan?nda uzman görüşlerine ba?vurulmu?tur.

Güvenirlik

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde ve farklı maddeler arasında tutarlı? sonuçlar üretme yetene?ini incelemi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in **iç tutarlı?lık** katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa de?eri) hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçekteki maddelerin aynı yap?y? ölçtü?ünü ve sonuçlar?n güvenilir oldu?unu gösterir.

Güvenirlik çal??malar?nda ayrıca, test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu analiz, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda kararlı? sonuçlar verip vermedi?ini ortaya koyar. Elde edilen güvenilirlik bulgular?, ölçe?in Türk örnekleminde **tutarlı?** ölçüm aracı olarak kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini test etmek amacıyla uyarlama çal??mas?nda **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, DB?Ö'nün maddelerinin bilgi ve inanç gibi teorik olarak ayrılm?? alt boyutlar altında gruplan?p gruplanmad???n? kontrol etmi?tir. Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da do?ruland???n? göstermi?tir.

Faktör yükleri, maddelerin hangi alt boyuta ne kadar güçlü bir ?ekilde ait oldu?unu gösterirken, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) uyum indeksleri, modelin veri ile ne kadar uyumlu oldu?unu

belirlemiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyum içinde olduğunu teyit etmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatında olup, katılımcıların bilgi ve inanç ifadelerine ne ölçüde katıldıkları belirtilmeleri beklenir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Disleksi konusunda bilgi sahibi olması beklenen profesyoneller (öretmenler, özel eğitim uzmanları, psikologlar) ve ebeveynler.

Age Group: Yetkinler (18 yaş ve üzeri).

Population Details: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması, ilgili popülasyon örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanan **öz bildirim** temelli bir psikometrik testtir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme Güçlüğü, Eğitim, Öğretmen Tutumları, Faktör Analizi, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Halime Miray SÜMER-DODUR: miraysumer@gmail.com

Correspondence Address: Sümer-Dodur, H. M. ve Altında-Kuma, Ö.'nin ilgili akademik kurumlarıdır (Makale referansından ulaşılabılır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2021 (Türkçe uyarlama çalışmasının yayın yılıdır).

Şinler ve Kullanım: Ölçeğin akademik veya araştırma amaçlı kullanımı için **sorumlu yazar** Halime Miray SÜMER-DODUR ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım izni genellikle yazarın takdirindedir.

Ücret: Ölçe?in akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle ücretsizdir. Ancak, kurumsal veya ticari amaçlı? kullan?mlar için yazar?n izin prosedürlerine uyulmas? ve olası bir ücretlendirme politikas?na tabi olunmas? gerekebilir.

Referanslar

Sümer-Dodur, H. M. ve Alt?nda?-Kuma?, Ö. (2021). "Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i" nin **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas?. *Kalem E?itim ve ?nsan Bilimleri Dergisi*, 11(1). doi: 10.23863/kalem.2020.160.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [disleksi-bilgi-ve-inanc-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/358111111)

Makalenin ResearchGate üzerindeki ba?lant?s?: [ResearchGate Ba?lant?s?](https://www.researchgate.net/publication/358111111)

Disleksi Bilgi ve ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

D?KKAT: Bu ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?c?lar?n ölçek maddelerine eri?imi için yukarıda belirtilen referans makaleye ba?vurmalar? gerekmektedir.